

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 29/21
Λουξεμβούργο, 2 Μαρτίου 2021

Απόφαση στην υπόθεση C-746/18
H. K. κατά Prokuratuur

Η πρόσβαση, για σκοπούς ποινικής έρευνας, σε σύνολο δεδομένων ηλεκτρονικών επικοινωνιών κίνησης ή θέσης, από τα οποία μπορούν να συναχθούν ακριβή συμπεράσματα για την ιδιωτική ζωή, επιτρέπεται μόνο για την καταπολέμηση του σοβαρού εγκλήματος ή την πρόληψη σοβαρών απειλών κατά της δημόσιας ασφάλειας

Το δίκαιο της Ένωσης αντιτίθεται εξάλλου σε εθνική ρύθμιση η οποία παρέχει στην εισαγγελική αρχή την αρμοδιότητα να επιτρέπει την πρόσβαση δημόσιας αρχής στα δεδομένα αυτά στο πλαίσιο ανακριτικής διαδικασίας

Στην Εσθονία, κινήθηκε ποινική διαδικασία κατά της Η. Κ. για κλοπή, χρήση της τραπεζικής κάρτας τρίτου και χρήση βίας κατά μετεχόντων σε ένδικη διαδικασία. Το πλημμελειοδικείο καταδίκασε την Η. Κ. για τα εν λόγω αδικήματα σε στερητική της ελευθερίας ποινή, διάρκειας δύο ετών. Η απόφαση επικυρώθηκε στη συνέχεια σε δεύτερο βαθμό.

Οι εκθέσεις στις οποίες στηρίζεται η διαπίστωση των αδικημάτων αυτών συντάχθηκαν ιδίως βάσει δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα τα οποία παρήχθησαν στο πλαίσιο της παροχής υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Το Riigikohus (Ανώτατο Δικαστήριο, Εσθονία), ενώπιον του οποίου η Η. Κ. άσκησε αίτηση αναιρέσεως, διατηρεί αμφιβολίες ως προς τη συμβατότητα με το δίκαιο της Ένωσης¹ των συνθηκών υπό τις οποίες οι αρμόδιες για τη διεξαγωγή ποινικών ερευνών υπηρεσίες απέκτησαν πρόσβαση στα δεδομένα αυτά.

Οι αμφιβολίες αφορούν, πρώτον, το ζήτημα αν η διάρκεια του χρονικού διαστήματος κατά το οποίο οι αρμόδιες για τη διεξαγωγή ποινικών ερευνών αρχές είχαν πρόσβαση στα δεδομένα συνιστά κριτήριο για την αξιολόγηση της σοβαρότητας της επέμβασης στα θεμελιώδη δικαιώματα των ενδιαφερομένων την οποία συνιστά η πρόσβαση αυτή. Συγκεκριμένα, όταν το διάστημα αυτό είναι πολύ σύντομο ή όταν ο όγκος των συλλεγόμενων δεδομένων είναι πολύ περιορισμένος, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν ο σκοπός της καταπολέμησης του εγκλήματος εν γένει, και όχι μόνον της καταπολέμησης του σοβαρού εγκλήματος, μπορεί να δικαιολογήσει μια τέτοια επέμβαση. Δεύτερον, το αιτούν δικαστήριο διατηρεί αμφιβολίες ως προς το κατά πόσον είναι δυνατό να θεωρηθεί η εσθονική εισαγγελική αρχή, λαμβανομένων υπόψη των καθηκόντων που της έχουν ανατεθεί βάσει της εθνικής νομοθεσίας, ως «ανεξάρτητη» διοικητική αρχή κατά την έννοια της απόφασης *Tele2 Sverige και Watson κ.λπ.*², η οποία μπορεί να επιτρέψει την πρόσβαση της αρμόδιας για τη διεξαγωγή ποινικής έρευνας αρχής στα δεδομένα για τα οποία γίνεται λόγος.

Με την απόφαση του τμήματος μείζονος συνθέσεως, το Δικαστήριο κρίνει ότι η οδηγία «ιδιωτική ζωή και ηλεκτρονικές επικοινωνίες», ερμηνευόμενη υπό το πρίσμα του Χάρτη, αντιτίθεται σε εθνική ρύθμιση η οποία επιτρέπει την πρόσβαση δημοσίων αρχών σε δεδομένα κίνησης ή σε δεδομένα

¹ Ειδικότερα, τη συμβατότητα με το άρθρο 15, παράγραφος 1, της οδηγίας 2002/58/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Ιουλίου 2002, σχετικά με την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και την προστασία της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών (οδηγία για την προστασία ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες) (ΕΕ 2002, L 201, σ. 37), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2009/136/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2009 (ΕΕ 2009, L 337, σ. 11) (στο εξής: οδηγία «ιδιωτική ζωή και ηλεκτρονικές επικοινωνίες»), ερμηνευόμενου υπό το πρίσμα των άρθρων 7, 8 και 11 καθώς και του άρθρου 52, παράγραφος 1, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης).

² Απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 2016, *Tele2 Sverige και Watson κ.λπ.*, [C-203/15 και C-698/15](#), σκέψη 120· βλ., επίσης, ανακοινωθέν Τύπου αριθ. [145/16](#).

θέσης, από τα οποία μπορούν να αντληθούν πληροφορίες σχετικά με τις επικοινωνίες που πραγματοποίησε χρήστης μέσου ηλεκτρονικής επικοινωνίας ή σχετικά με τον γεωγραφικό εντοπισμό του τερματικού εξοπλισμού που χρησιμοποιεί καθώς και να συναχθούν ακριβή συμπεράσματα σχετικά με την ιδιωτική ζωή του, με σκοπό την πρόληψη, διερεύνηση, διαπίστωση και δίωξη ποινικών αδικημάτων, χωρίς η πρόσβαση αυτή να περιορίζεται σε διαδικασίες για την καταπολέμηση του σοβαρού εγκλήματος ή την πρόληψη σοβαρών απειλών για τη δημόσια ασφάλεια. Κατά το Δικαστήριο, η διάρκεια του χρονικού διαστήματος για το οποίο ζητείται η πρόσβαση στα δεδομένα αυτά και ο όγκος ή το είδος των διαθέσιμων δεδομένων για το εν λόγω διάστημα δεν ασκούν επιρροή συναφώς. Επιπλέον, το Δικαστήριο εκτιμά ότι η ίδια οδηγία, ερμηνευόμενη υπό το πρίσμα του Χάρτη, αντιτίθεται σε εθνική ρύθμιση η οποία απονέμει στην εισαγγελική αρχή αρμοδιότητα να επιτρέπει την πρόσβαση δημόσιας αρχής σε δεδομένα κίνησης και σε δεδομένα θέσης για τους σκοπούς ανακριτικής διαδικασίας.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

Όσον αφορά τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες επιτρέπεται η πρόσβαση των δημοσίων αρχών σε δεδομένα κίνησης και σε δεδομένα θέσης τα οποία διατηρούνται από τους παρόχους υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών για λόγους πρόληψης, διερεύνησης, διαπίστωσης και δίωξης ποινικών αδικημάτων, κατ' εφαρμογήν μέτρου ληφθέντος βάσει της οδηγίας «ιδιωτική ζωή και ηλεκτρονικές επικοινωνίες»³, το Δικαστήριο υπενθυμίζει την κρίση του στην απόφαση *La Quadrature du Net* κ.λπ.⁴. Συγκεκριμένα, η οδηγία αυτή επιτρέπει στα κράτη μέλη να λαμβάνουν, μεταξύ άλλων για τους σκοπούς αυτούς, νομοθετικά μέτρα για τον περιορισμό του περιεχομένου των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων που η οδηγία αυτή προβλέπει, ιδίως της υποχρέωσης διασφάλισης του απορρήτου των επικοινωνιών και των δεδομένων κίνησης⁵, αλλά μόνον εφόσον τηρούνται οι γενικές αρχές του δικαίου της Ένωσης, στις οποίες συγκαταλέγεται η αρχή της αναλογικότητας, και γίνονται σεβαστά τα θεμελιώδη δικαιώματα που κατοχυρώνονται στον Χάρτη⁶. Στο πλαίσιο αυτό, η οδηγία αντιτίθεται σε νομοθετικά μέτρα τα οποία προβλέπουν, προληπτικώς, τη γενική και χωρίς διάκριση διατήρηση των δεδομένων κίνησης και των δεδομένων θέσης από τους παρόχους υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

Όσον αφορά τον σκοπό της πρόληψης, διερεύνησης, διαπίστωσης και δίωξης ποινικών αδικημάτων, τον οποίο επιδιώκει η επίμαχη νομοθεσία, το Δικαστήριο εκτιμά ότι, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, μόνον οι σκοποί της καταπολέμησης του σοβαρού εγκλήματος και της πρόληψης σοβαρών απειλών κατά της δημόσιας ασφάλειας μπορούν να δικαιολογήσουν την πρόσβαση των δημοσίων αρχών σε σύνολο δεδομένων κίνησης ή δεδομένων θέσης, από τα οποία μπορούν να συναχθούν ακριβή συμπεράσματα σχετικά με την ιδιωτική ζωή των οικείων προσώπων, χωρίς η πρόσβαση αυτή να μπορεί, βάσει άλλων παραμέτρων που αφορούν τον αναλογικό χαρακτήρα της αίτησης πρόσβασης, όπως είναι η διάρκεια του χρονικού διαστήματος για το οποίο ζητείται η πρόσβαση στα δεδομένα, να δικαιολογηθεί από τον σκοπό της πρόληψης, της διερεύνησης, της διαπίστωσης και της δίωξης των ποινικών αδικημάτων εν γένει.

Όσον αφορά την αρμοδιότητα της εισαγγελικής αρχής να επιτρέπει την πρόσβαση δημόσιας αρχής σε δεδομένα κίνησης και σε δεδομένα θέσης προκειμένου η δημόσια αρχή να διευθύνει την ανακριτική διαδικασία, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι εναπόκειται στο εθνικό δίκαιο να καθορίσει τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες οι πάροχοι υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών πρέπει να χορηγούν στις αρμόδιες εθνικές αρχές πρόσβαση στα δεδομένα που αυτοί έχουν στη διάθεσή τους. Ωστόσο, προκειμένου να πληροί την απαίτηση αναλογικότητας, η ρύθμιση πρέπει να προβλέπει σαφείς και ακριβείς κανόνες που διέπουν την έκταση και την εφαρμογή του επίμαχου μέτρου και επιβάλλουν έναν ελάχιστο αριθμό απαιτήσεων, έτσι ώστε τα πρόσωπα των οποίων τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα αποτελούν αντικείμενο του μέτρου αυτού να έχουν επαρκείς εγγυήσεις δυνάμενες να προστατεύσουν αποτελεσματικά τα δεδομένα αυτά από κινδύνους κατάχρησης. Η ρύθμιση αυτή πρέπει να είναι νομικώς δεσμευτική στο εσωτερικό δίκαιο και να

³ Άρθρο 15, παράγραφος 1, της οδηγίας 2002/58.

⁴ Απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2020, *La Quadrature du Net* κ.λπ. [C-511/18](#), [C-512/18](#) και [C-520/18](#), EU:C:2020:791, σκέψεις 166 έως 169· βλ., επίσης, ανακοινθέν Τύπου αριθ. [123/20](#) στα αγγλικά.

⁵ Άρθρο 5, παράγραφος 1, της οδηγίας 2002/58.

⁶ Ειδικότερα, τα άρθρα 7, 8 και 11 καθώς και το άρθρο 52, παράγραφος 1, του Χάρτη.

ορίζει υπό ποιες περιστάσεις και υπό ποιες συνθήκες μπορεί να ληφθεί μέτρο το οποίο προβλέπει την επεξεργασία τέτοιων δεδομένων, προκειμένου να διασφαλίζεται κατά τον τρόπο αυτό ότι η επέμβαση θα περιορίζεται στο απολύτως αναγκαίο.

Κατά το Δικαστήριο, προκειμένου να διασφαλιστεί, στην πράξη, η τήρηση των προϋποθέσεων αυτών, είναι ουσιώδες η πρόσβαση των αρμόδιων εθνικών αρχών στα διατηρούμενα δεδομένα να υπόκειται σε προηγούμενο έλεγχο είτε από δικαστήριο είτε από ανεξάρτητη διοικητική αρχή και η απόφαση του δικαστηρίου ή της ανεξάρτητης διοικητικής αρχής να εκδίδεται κατόπιν αιτιολογημένου αιτήματος των προαναφερθεισών αρχών το οποίο υποβάλλεται, μεταξύ άλλων, στο πλαίσιο διαδικασιών πρόληψης, διαπίστωσης ή δίωξης ποινικών αδικημάτων. Σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης, ο έλεγχος πρέπει να διενεργείται το ταχύτερο δυνατό.

Συναφώς, το Δικαστήριο διευκρινίζει ότι ο προηγούμενος έλεγχος απαιτεί, μεταξύ άλλων, το δικαστήριο ή η οντότητα που είναι επιφορτισμένη με τη διενέργεια του εν λόγω ελέγχου να διαθέτει όλες τις αρμοδιότητες και να παρέχει όλες τις αναγκαίες εγγυήσεις ώστε να διασφαλίζεται ο συγκερασμός των επίμαχων εμπλεκόμενων συμφερόντων και δικαιωμάτων. Όσον αφορά ειδικότερα την ποινική έρευνα, ο έλεγχος αυτός απαιτεί να είναι σε θέση το εν λόγω δικαστήριο ή η εν λόγω οντότητα να διασφαλίσει δίκαιη ισορροπία μεταξύ, αφενός, των συμφερόντων που συνδέονται με τις ανάγκες της ποινικής έρευνας στο πλαίσιο της καταπολέμησης του εγκλήματος και, αφετέρου, των θεμελιωδών δικαιωμάτων του σεβασμού της ιδιωτικής ζωής και της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των προσώπων των οποίων τα δεδομένα αφορά η πρόσβαση. Όταν ο έλεγχος αυτός διενεργείται όχι από δικαστήριο, αλλά από ανεξάρτητη διοικητική οντότητα, η οντότητα αυτή πρέπει να απολαύει καθεστώτος που να της επιτρέπει να ενεργεί κατά την άσκηση των καθηκόντων της κατά τρόπο αντικειμενικό και αμερόληπτο και πρέπει, προς τούτο, να μην υπόκειται σε καμία εξωτερική επιρροή.

Κατά το Δικαστήριο, εξ αυτού προκύπτει ότι η απαίτηση περί ανεξαρτησίας την οποία πρέπει να πληροί η αρχή η οποία είναι επιφορτισμένη με τη διενέργεια του προηγούμενου ελέγχου επιβάλλει να έχει η αρχή αυτή την ιδιότητα τρίτου σε σχέση με τον αιτούντα την πρόσβαση στα δεδομένα, ώστε να είναι σε θέση να ασκεί τον έλεγχο αυτό κατά τρόπο αντικειμενικό και αμερόληπτο χωρίς καμία εξωτερική επιρροή. Ειδικότερα, στις ποινικές διαδικασίες, η απαίτηση περί ανεξαρτησίας συνεπάγεται ότι η αρχή η οποία είναι επιφορτισμένη με αυτόν τον προηγούμενο έλεγχο, αφενός, δεν εμπλέκεται στη διεξαγωγή της ποινικής έρευνας και, αφετέρου, έχει ουδέτερη θέση έναντι των μετεχόντων στην ποινική δίκη. Τούτο, όμως, δεν συμβαίνει στην περίπτωση εισαγγελικής αρχής η οποία, όπως η εσθονική, διευθύνει την ποινική έρευνα διαδικασία και ενεργεί, ενδεχομένως, ως κατηγορούσα αρχή. Επομένως, η εισαγγελική αρχή δεν είναι σε θέση να διενεργήσει τον προαναφερθέντα προηγούμενο έλεγχο.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η διαδικασία εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα να υποβάλουν στο Δικαστήριο, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά αυτή, λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, ομοίως, άλλα εθνικά δικαστήρια ενώπιον των οποίων ανακύπτει παρόμοιο ζήτημα.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσιεύσεώς της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582

Στιγμιότυπα από τη δημοσίευση της αποφάσεως διατίθενται από το «[Europe by Satellite](#)» ☎ (+32) 2 2964106